

НОВА СВѢТЛИНА

Наука и религия.

У насъ много важни понятия стоятъ неизбистрени още. Трѣбва дълги обяснения, разяснения, препирни, додѣто умовете захванатъ да схващатъ по-ясно нѣкои отвлѣчени въпроси и да вникватъ въ сжщността имъ. Туй сжщото е и съ спиритизма. За щастие или нещастие, спиритизма не е отъ рода на политическите въпроси, които подигатъ всекидневно, всекчасно, всекиминутно злобата или възторга на обществото, и за това ний не срѣцнахме до сега освенъ кжси нападки, мимолѣтни подигравки и маловажни критични забелѣжки. Истинска критика, която съ факти на ржка да дойде да покаже слабите страни на разпространяваните отъ насъ идеи, до сега не видѣхме; не че нѣмаме противници, но че тѣзи противници са сжвършено слабо запознати съ въпроса, за да можатъ да го критикуватъ сериозно. Ако, отъ една страна, това е за въ наша полза, отъ друга, то е за въ наша вреда, защото не ни се дава поводъ да разчекваме всеотрапно предъ читателите си спиритическия въпросъ, за да могатъ тѣзи да се освѣтлятъ пажлно върху дълбочината и здравите основи, на които почива той. Мнозина отъ тѣхъ четатъ съ жадно лиюбопитство интересните случаи, които сжобщаваме, като при това се колебаятъ да върватъ въ дѣйствителността имъ. Тѣ са достотжчно напоени отъ духа на материалистическата наука за да могатъ да приематъ на довѣрие такива чудес-

ни нѣща. Ний знаемъ нѣкои, които мислятъ дори, че ний сжзнателно и нарочно заблуждаваме свѣта, като сжобщаваме небивали и невжзможни работи за да да плашиме слабодушните хора и да имъ вселяваме религиозенъ страхъ. За тѣзи „нѣкои“ нашето списание е, ни по-малко, ни по много, едно мисионерско списание. Такива криви понятия, не ще сжмнѣние, произлизатъ отъ малкото вникване въ сжщността на вжпроса и отъ пословичната повржхността на наблјудателността на Бжлгарите. Кой познае, какъ нашите хора бжрзатъ да се произнесатъ съ остри думи за нѣщо, отъ което нѣматъ извѣстие?

Въ тази си статия, ний ще се постараиме да дадемъ една по-правилна постановка на вжпроса, за да се разбере научната и религиозна основа на спиритизма.

Преди всичко, спиритизма не произлѣзе отъ нѣ какво религиозно движение на нашия векъ, както, напримѣръ, протестанството, калвинизма и толковато други секти; той не произлѣзе и отъ нѣкои филосовски течсна, като нео кантизма, нео-будизма и пр. Него породиха едни ненадѣйни явления, които развжлнуваха умовете на цѣла Северна Америка. Въ една американска кжща се чуха удари безъ никаква видима причина. Когато потржсиха да узнаятъ причината, намѣриха, че ударите не само бѣха произведени отъ една непозната за физиката сила, но и отъ *интелигентна сила*: когато заповѣдваха, колко удара да се чуятъ, точно толкова се ударвахъ; следъ туй се постави една условна азбука и лукашния свѣтъ узна, че силата, която произвежда ударите, била *обезпжжтениа духъ на единъ убитъ человекъ*, на когото костите изровиха подъ тая сжщна кжща.

Както виждатъ читателите, спиритизма се появи отъ явления, а не отъ умозаклјучения или чувства; той се породил, както всички научни открития, отъ непосредственното наблјудение на фактите. Отъ тогазъ на тжй се почватъ вече спиритическите оштити,

сѣбиране документи, провѣряване факти, обяснения, заключения, разсѣждения.

Сами по себе си фактите не са нито религиозни, нито противорелигиозни; само, че тѣ са отъ такова естество, което засѣга най-важните човечески въпроси, какъвто е този за преживяването на душата, за бъдѣщия животъ и свързаните съ него заключения. Не ще сѣмнѣние, че щомъ такива факти излизатъ на лице, то на първо време, додѣто още нищо не е установено, разяснено и разпредѣлено, както трѣбва, голѣмъ просторъ се отваря къмъ всѣкакви метафизически теории съ силна религиозна тенденция и че въобще на религиозните настроения се дава могѣщъ потокъ. Въ новите явления намѣриха опора сѣщо и въкои морални, както и философски системи. Съ една дума, спиритическите факти, както всички нови факти, дадаха потокъ на различни теории за обяснение на най-сѣществените и високи човечески въпроси, като *по самото си естество клонѣха да имъ придадатъ* религиозенъ колоритъ. Но отъ туй, че спиритическите явления са отъ естество, което клони да придаде религиозна боя на заключенията, още не следва, че *необходимо тѣ ни докарватъ до религиозни заключения*, както мислятъ въкои. Ний трѣбва строго да различаваме фактическата частъ на спиритизма отъ неговата теоретическа. Фактическата частъ се състои отъ строго провѣрени явления, които научни мъже презъ половинъ столѣтие продължаватъ да изследватъ най-добросѣвестно и които рано или късно ще бѣдатъ напълно приети отъ официалната наука. А теоретическата частъ обема различните обяснения, умозаключения, морални и философски изводи, които въкои смѣли умове са успѣли да дадатъ въжъ основа на фактите. Теоретическата частъ, прочее, може да обема въ себе си криви и слаби критично концепции, безъ за това да са криви фактите. Както фактите събрани отъ Дарвина се експлоатиратъ еднакво отъ най-противоположни лагери,

тѣй сѣщо и спиритическите факти могатъ да слу-
жатъ еднакво и на религиозни и на нерелигиозни
системи: всичко зависи отъ гледната точка, на която
се поставя човекъ. Напримѣръ, отъ сѣществува-
нието на невидими разумни сили нѣкои извадиха за-
клѣчение, че се доказвало сѣществуванието на Бо-
га, а други—сѣществуванието на свободната воля.
Нѣкои приематъ многото въплотявания на духовете,
а нѣкои не приематъ. Има и такива, които мислятъ,
че невидимите разумни сили не са души на
умрѣли чловеци, а особенъ родъ сѣщества и т. н.
Може да се приеме сѣществуванието на духовете
безъ да се приеме свободната воля, или сѣеству-
ванието на всесилна абсолютна интелигентностъ, коя-
то се нарича Богъ. Съ една дума върху едни и сѣ-
щи факти можемъ най-различни и дори противопо-
ложни мировѣзрения да си сѣставиме. Самите Духо-
ве, питани чрезъ медиуми, са дали и продължаватъ
да даватъ най-противоречиви обяснения за своя неви-
димъ миръ, споредъ гледната точка, на която се пос-
тавятъ, и споредъ степента на развитието си. Фило-
софиата, която нѣкои Духове са продиктували на
Аланъ Кардека и която е изложена въ „Книгата на
Духовете“, е приета по довѣрие отъ грамадното мно-
зинство на спиритистите и се вижда въ по-вечето си
пунктове да е най-близко до истината; но при все
това, по нея може всекога да се спори и критикува
съ успѣхъ и даже може единъ денъ да се стхвърли,
безъ за това да пострадатъ нѣщо фактите. Фактите
и днесъ, и сутрѣ, и всекога ще ни доказватъ съ не-
оспорима очевидностъ едно и сѣщо нѣщо: *че вънъ отъ
видимия свѣтъ, има другъ невидимъ свѣтъ населенъ съ
разумни сили, наречени Духове, които въ много случаи
потвърждаватъ да са души на умрелите чловеци.* Ето
тази е неосборимата, доказаната научно точка на спи-
ритизма. Прераждането, сѣществуванието на Бога,
свободната воля и всички други морални, философски
или религиозни заклѣчения, които се срѣщатъ въ

теоретическата частъ на спиритизма не са научно установени истини, а само философски догадки, логични концепции на хората за обяснение, допълване и свързване въ една цѣлостна система на фактите.

Днесъ за днесъ спиритизма сѣ по-вече се отржсва отъ метафизическата и религиозна наружностъ и влиза въ своята научна фаза. Той е вече въ ръцете на физиците, химиците, физиолозите, психолозите и лѣкарите, и изъ тѣхните лаборатории, подъ тѣхните скалпели, той ще излѣзе още по-могъщъ, още потържественъ. Но понеже явленията са такива, че засѣгатъ най-високите човечески въпроси, то безспокойните умове работятъ надъ теоретическата и философска частъ, преди фактическата да се приеме отъ официалната наука. Ето защо ний въ нашето списание излагаме на бжлгарското общество не само голите факти, но и различните теории на забелжителни спиритисти и учени, безъ да гледаме дали са тѣ съ религиозна или нерелигиозна тенденция, стига да са отъ здраво логично естество. Критичния анализъ и сѣ по-точното разследване на фактите ще покажатъ всѣкому, дѣ се крие истината.

В.

Спиритическото фотографиране.

Фактите, опитите, — ето непобедимото оржжие, съ което спиритистите разрушаватъ отъ петдесетъ години насамъ солидното сдание на материалистическата наука и каратъ нейните привърженици да дезертиратъ въ лагера на новата спиритуалистическа наука. Какво не употребиха скептиците, какво не измислѣха за да докажатъ на очудения свѣтъ, че чудесните явления на спиритизма могли да се обяснятъ по материалистически начинъ и нѣмало нужда да се прибѣгва до хипотезата на Духовете; тракането на масите било произвеждано отъ безсжзнателното играие на нѣкакви си мускули въ насъ; ра-

зумните отговори били давани отъ едно безсжзнателно „азъ“, което се развивало по единъ свой особенъ животъ въ нази; или пакъ то не било освенъ предаване мисжлта презъ разстояние. Когато се указа, че Духовете можатъ не само да тракатъ съ масите, но и да пренасятъ предмѣти изъ въздуха безъ никаква позната физическа сила, да свирятъ, да пѣятъ, да говорятъ и най-послѣ да се явяватъ, да ставатъ видими и усетливи за присжтващите, то учените скептици изнамѣриха пакъ единъ клупъ: това било халуцинации колективни, т. е., драги читатели, всичкома ний сжбрани въ единъ сеансъ ставаме внезапно така умствено настроени, щото да виждаме нѣща, които въ сжщностъ не сжществуватъ!

Всичко това щѣше да бжде прекрасно, ако фактите са така скромни, че, веднжжъ отказани отъ официалните учени, да се потаватъ и не излизятъ на явѣ; но проклетите излѣзжха толкова безочливи, че, щомъ ги изпждиха отъ едно мѣсто, тѣ изпжгнаха на друго. Случайно се откри отъ единъ фотографъ американецъ, Мумлеръ, че невидимите можатъ да се фотографиратъ. Чувствителната фотографическа пластинка можала да възприема нѣща, които човеческото око въ нормално сжстояние не може да възприема. Отъ тогавъ се захвана систематическото упражнение отъ спиритистите на спиритическото фотографирание, защото това доказателство ставаше едно отъ най-силните оржжиа противъ скептиците; тука тѣ вече не можатъ да казватъ, че имало халуцинации, понеже фотографическия апаратъ не е живо сжщество, та да може да си въображава несжществующи нѣща. Но именно това като разбраха противниците, помжчиха се по всѣкакъвъ начинъ да покажатъ, че фотографическите снимки на Духове било фалшификация. Мнозина фотографи даже сполучиха да намѣрятъ способъ да подражаватъ спиритическите фотографии и да печелятъ пари по шарлатански начинъ; но шарлатанството на нѣкои показва ли, че

не съществуватъ истински спиритически фотографии, получени при най-голямъ контролъ? То е сѣ също да се говори така: понеже съществуватъ множество фалшиви елмази, то не е възможно да съществуватъ истински!

По тоя въпросъ сега има голѣми препирни и мислимъ, че е полезно за читателите на „Нова Свѣтлина“ да вникнатъ по-добрѣ въ същността на предметъта. Реалността на спиритическите фотографии е единъ отъ тѣзи силни аргументи, противъ които и учени личности, и учени корпорации, като академии, институти и общества, ще трѣбва да преклонятъ вратъ. Тамъ вече не минаватъ баналните противопоставяния на разни: халюцинации, безсжзнателности, двойности и пр.

Долу печатаме въ преводъ речта на Глендинингъ предъ едно грамадно събрание въ Лондонъ.*) Тя е интересна не само отъ кжмъ описанието на спиритическото фотографиране.

„Обикновено си служатъ съ термина: спиритически фотографии, когато говорятъ за фотографии на психически същества, които, невидими за обикновенните смъртни, могатъ при това да бждатъ фотографирани, било отъ нѣкой медиумъ, било съ помощта на нѣкой медиумъ и сждѣйствието на тѣзи невидими същества. Портрети отъ подобенъ родъ се получаватъ и въ кжщи, и вънъ на откритото мѣсто, съ платно или безъ платно отзади, при естествена или при изкуственна свѣтлина; и, въ случая на *материализирани* форми, които се явяватъ въ сеансите и са видими за всички присжстващи, тѣзи портрети се получаватъ по нѣкога при произведена отъ Духовете свѣтлина,—свѣтлина, на която естеството ни е още непознато.

Ето какъ можемъ да класираме произволно туй, което наричатъ спиритически фотографии:

*) Заемаме я изъ Messenger, който я заема изъ Light.

1. Портрети на психически същества невидими за нормалното зрѣние.

2. Образи на предмѣти, що не виждатъ—и за които не мислятъ—ни присѣстващите, ни медиума, ни оператора; такива, като: цвѣтя, думи, крѣстове, корони, свѣтлини и други различни емблематически предмѣти.

3. Образи, които приличатъ да са копие отъ статуи, картини и рисунки. По нѣкога тѣзи фотографии не представляватъ освенъ бѣустове или глави. Плоскостта, що се забелѣзва въ нѣкои отъ тѣзи фотографии, се счита—отъ лица, които не са достатъчно изучили въпроса—като единъ белѣгъ, че въ произвеждането имъ се е употрѣбило фалсификации.

4. Портрети на туй, що наричатъ материализирани форми, видими при нормално зрѣние.

5. Портрети на фантома или двойника на живи въплотени личности.*)

6. Портрети, които—при развитието—фотографъ не е можилъ да направи видими върху плаките, но които могатъ да бждатъ видени и описани отъ ясно-видци и медиуми въ трансъ, които се съгласяватъ напълно въ описаниата си, макаръ да не е имало помежду имъ никакво възможно съобщение.

Има също портрети, които не могатъ да бждатъ счетени за фотографии, защото не са били получени, нито посредствомъ тѣмната стая, нито като се изложи приготвената плака предварително при развитието на образа.

На единъ сеансъ преди 29 години, постави се относително спиритическите фотографии следния въпросъ: „Ний не проумѣваме какъ се тѣ произвеждатъ. Можете ли ни да нѣкои сведения върху *процеса*, що следватъ?“ Отговора, даденъ отъ медиума, ще бжде интересенъ за нѣкои измежду васъ; ето го: Духовете отпечатватъ образа си върху плаката, ка-

*) Гледай статиата «Фантоми» въ кн. XII год. IV. на «Нова Свѣтлина».

то я напластяватъ съ последователни слоеве отъ магнетизмъ. Отпечатъка излиза много или малко ясенъ, сжразмърно съ способността имъ ежмъ тая работа. Трѣбва магнетизма да бжде отъ сжщо естество, да има сжщата привлѣкателностъ (афините), като тоя на оператора; явлението се произвежда чрезъ едно бжрзо трептение на магнетическото изпарение на Духовете, за да настѣли пластъ следъ пластъ, което се извжршва така: съ чести паси оператора влива своите флуиди въ предмѣтите, които ще му служатъ за фотографирането; като повтори много пжти това дѣйствиe, предмѣтите се напиватъ полека-лека отъ една положителна флуидна течностъ, която служи да заджржа отпечатъците, що Духовете са предварително приложили. Тази операция изисква отъ страна на медиума по-вече време, понеже флуидите му много по-мжчно излизатъ презъ шуплите на тѣлото му, отколкото у Духовете, които нѣматъ тѣло. Когато, благодарение на привлѣкателността, тѣзи пластове се сжединятъ, образа се формува бжрзо вжрху отпечатъка; всѣко лице, на което флуидите се отдѣлятъ лесно изъ тѣлото му, може да получи подобни фотографии, но нужно е една голѣма пасивностъ.

Въ 1864 година ний се занимавахме съ единъ приятель да получаваме подобни фотографии. Опитите бѣха доста сполучливи, но ний, малко запознати тогава съ вжпроса, целѣхме много високо: не се задоволявахме отъ получените мжгливи очертания, а искахме ни по-малко, ни по много, ясно и точенъ образъ на нѣкой умрѣлъ роднина или приятель. Веднжжъ получихме една фотография, дѣто се виждаше единъ паровиденъ отпечатъкъ отъ медиумъ, макаръ че този се намираще вжнъ отъ областта на апарата. Ний зададохме чрезъ медиума вжпроси на невидимите си приятели и получихме отъ тѣхъ отговори чрезъ автоматическо писане:

Вжпросъ чрезъ медиума: „Ний имаме тука една

фотография, която възбужда много различни мнѣния; искаме да знаемъ, какво представлява тя?”

Отговоръ: „Това сте вий самичкъ, доста ясно отпечатани; но понеже предвиждаме бѣдѣща ви въпросъ, ний ще ви обясниме първо по кой начинъ се е произвелъ този образъ върху плаката“.

Медиума: „Почакайте малко; за тѣлото ми или за духа ми искате да говорите?”

Отговоръ: „За вашето духовно тѣло. Вашето материално тѣло не може да бѣде снето безъ да бѣдите вий или направо срѣщу черната стая, или отразени въ нейния фокусъ. Но позволете ми да ви обясня нѣкои отъ особеностите на тази операция, защото тя представлява много интересни точки. Вий стоѣхте право предъ черната стая презъ около четвъртъ часъ, преди да бѣде взета фотографията и приготвена плаката. Като се подчинихте на едно внушение, вий очаквахте пристигането на духа, който ви думаше, че е възможно да го фотографирате, и вий останахте така на сѣщото мѣсто съ цель да спазите пасивността си. Когато вий го видѣхте сѣдналъ, вий отидѣхте да пригответе плаката, но вий оставихте задъ себе си вашето изпарение, което и бѣ фотографирано, когато плаката бѣ изложена. Това може да се потвърди безъ мъка. Опитайте да стоите около десетина минути въ сѣщото положение; напустнете тогава стаята и докарайте нѣкой добъръ ясновидецъ, когото да почитатъ какво вижда; въ сѣщия мигъ той ще ви опише, като да заемате сѣщото мѣсто, което сте оставили, и ще влѣзе въ обстоятелствени подробности, които ще позволятъ напълно да разпознайте себе си. При всичко туй, макаръ и да ви вижда така всѣкога, вашето изпарение не може да се възпроизвежда всѣки пътъ върху плаката“.

Предубедителния тонъ на нѣкои отъ нашите учени, когато обявяватъ като измама това, което тѣ не разбиратъ и не искатъ да разбератъ, е дѣйствително интересенъ. Единъ значителенъ фотографъ поиска

да разгледа нѣкои отъ спиритическите фотографии, скоро получени. Представиха му се нѣкои, безъ никаква надѣжда че ще се убеди въ тѣхната тѣждественностъ. Той избра да разгледа двѣ фотографии, които бѣха получени презъ нѣколко минути и въ условна абсолютно довѣрителни. Формата на Духа е сжща и въ двата портрета, само съ дребни едни разлики въ подробностите, които окото на тоя забелѣжителенъ фотографъ не може да открие, макаръ да му обжрнахме на това вниманието. Туй потвърждава, до колко предубеждениата могатъ да изкривятъ сжждението на единъ човекъ и да го накаратъ да гледа мжтно. И наистина, той обяви съ учѣренностъ, че двѣте фотографии били снети отъ едно и сжщо стжкло, че били еднакви до въ най-малките си подробности, и той бѣ готовъ да рискува репутациата си, като упорстваше да твърди по кой начинъ са били снети отъ сжщото стжкло и двата портрета, които за това не били и тѣждествени. Тѣзи два портрета, дѣйствително, са еднакви по формата на духа, но тѣ са напжлно тѣждествени и снети по отдѣлно въ най-строги условия. Два дена следъ туй, азъ получихъ, съ специално приготвени за мене отъ фабрикантите плаки (стжкла) и съ позирането на различни лица, два други портрета съ сжщата форма на духа.

Нѣкои изследователи си въображаватъ, че една и сжща духовна форма не трѣбвало да може да се получава съ различни лица и че, когато се получи, това обстоятелство давало да се сжмнѣваме, ако даже не е доказателство за очевидна измама. Тука има една голѣма грѣшка, грѣшка, която не може да се направи, освенъ отъ лица, които не са се предали на едно практическо изследване, на което да посвѣтятъ изискваното време. Приложете сжщото сжждение, било за материализациите, било за непосредственното писане, и ще видите, додѣ ще достигнете. Напротивъ, получаването на единъ и сжщъ духъ при по-

зирането на различни лица, въ разни мѣста и съ разни стѣкла, доказва по-вече тѣждественността и дѣйствителността на спиритическите фотографии, щомъ фотографа е честенъ човекъ и щомъ всички условия на извършването бѣдатъ строго провѣрени и поставени вжнѣ отъ всѣкаква фалшификация.

(Слѣдва).

Книгата на Духовете.

отъ Аллана Кардека.

(Продълж. отъ кн. XII год. IV)

ГЛАВА VII

Възврѣщане въ вѣплотения животъ.

1. Преди възврѣщането.—Сжединението на душата съ тѣлото.—3. Умствени и нравствени качества на човека.—4. Влианието на организма.—5. Идиотство и безумие.—6. Дѣтинство.—7. Земна симпатия и антипатия.—8. Забравяне на миналото.

Преди възврѣщането.

330. Духовете познаватъ ли времето, въ което ще бѣдатъ вѣплотени.

„Тѣ го предчувствуватъ, както слѣпца чувствува огъня, когато приближава къмъ него. Той знае, че трѣбва да се облѣче пакъ съ едно тѣло, както вие знаете, че трѣбва да умрете единъ день, безъ да знаете кога това ще се случи“. (166).

—И тѣй прераждането е една потрѣбность на духовния животъ, както смъртта е една потрѣбность на вѣплотения животъ?

„То е вѣрно; много добръ сте го разумѣли.“

331. Всичките духове грижатъ ли се за своето прераждане?

„Има нѣкои, които никакъ не се грижатъ и даже нѣматъ никакво понятие за него. То зависи отъ тѣхната природа, по-малко или по-много напреднала. За нѣкои незнанието на своето бѣдѣще е за наказание“.

332. Духа може ли да ускори или да продължи времето на своето прераждане?

„Може да го ускори чрезъ своите молитви, може тѣй тѣщо да го отдалечи чрезъ своя страхъ предъ изпитаниата, защото между духовете има нѣкои подли, други безгрижни; нѣ тѣзи грѣхове тѣ не ще ги прекаратъ безъ наказание. Тѣ страдатъ, както болниа, който страда и не рачи да пие спасителното горчиво лѣкарство, което ще го избави отъ болестта“.

333. Ако нѣкой духъ се намира доста щастливъ въ едно средно сѣстояние между скитаиущите духове, а отъ друга страна нѣма честолюбие, нито желание да се възвиши, може ли да продължи това сѣстояние вечно?

„Не вечно; напредъка е една потребностъ, която духа чувствува рано или късно; всички са длъжни да напреднатъ, то е тѣхното предопредѣление“.

334. Сѣединението на душата съ това или она тѣло предопредѣлено ли е, или става по изборъ въ последната минута?

„Духа си опредѣлява бѣдѣщето отъ по-рано. Духа най-напредъ избира своето изпитание и послѣ се моли на Бога да се въплоти. И тѣй Богъ, който знае и вижда всичко, знае предварително, че едикой си духъ, ще се въплоти въ едикое си тѣло“.

335. Духа може ли да избере самъ тѣлото, въ което ще се въплоти, или избира само вида на живота, който ще му представи разните изпитания?

„Той може тѣй сѣщо да избере и тѣлото, и даже да избере тѣло съ недостаткъ нарочно, защото несъвършенствата на тѣлото за него ще бѣдатъ най-добриа изворъ за разни изпитания, които ще помогнатъ въ неговиа напредкъ, ако надвие препятст-

виата и лопевините, които срѣщне въ живота; но всѣкога избора не зависи отъ него; много пжти му помагатъ по-горните духове въ това, което той получава чрезъ молитвата“.

— Духа може ли въ последната минута да се откаже да влѣзе въ тѣлото, което е избралъ по-рано“.

„Ако се откаже да влѣзѣ, той ще страда много по-вече отъ всѣкой другъ духъ“.

336. Може ли да се случи, щото, когато нѣкое дѣте приближава да се роди, да не се намѣри никой духъ да пожелае да се въплоти въ неговото тѣло?

„Богъ има за всичко грижата. Дѣтето, което трѣбва да се роди живо, е всѣкога предопредѣлено да получи една душа; нищо не е създадено безъ цѣль“.

337. Сжединението на една душа съ едно тѣло може ли да бѣде наложено отъ Бога?

„То може да бѣде наложено, както биватъ нѣкои страдания, най-много, когато духа е неспособенъ да направи единъ изборъ самостоятелно съ опредѣлена цѣль. А когато е наложено за наказание, може би духа ще се противи да се въплоти въ тѣлото на това дѣте, което следъ рождението си, по причина на положението, което ще има въ свѣта, може да стане причина за голѣми страдания“.

338. Ако се случи, щото много духове да се представятъ за сжщото тѣло, което скоро ще се роди, кой решава въпроса помежду тѣзи духове?

„Много отъ тѣхъ просятъ чрезъ молитвата, но Богъ е който избира въ такъвъ случай оня, който е достойния да изпжлни мисиата, за която е било то опредѣлено; но казвамъ ви повторно, че духа е предназначенъ преди последната минута“.

339. Минутата на прераждането не се ли придружава отъ нѣкое смущение подобно на онова, което се случаваше когато излиза душата отъ тѣлото?

„Много по-голѣмо и по продължително. Въ минутата на смъртта душата излиза отъ робството, въ тази на раждането тя влиза“.

340. Минутата на раждането важна ли е за духа? Това дѣйствиe съ важностъ ли го изпълнява той?

„Той прилича на единъ пътникъ, който трѣгва за едно опасно пътешествие и не знае да ли не ще намѣри смъртта въ неговите неизбежни опасности“.

Пътника, който трѣгва, знае въ какви опасности се излага, но не знае да ли ще претърпи корабкрушение; това сѣщо се случва и на духа; той знае вида на страданията, но не знае да ли ще надвие на тѣхъ, или ще пропадне. Тѣй сѣщо, смъртта на тѣлото е единъ видъ възраждане на душата, а прераждането чрезъ възплотяване е единъ видъ смъртъ за духа, или заточение въ крѣпостъ подъ желязни вериги. Той оставя духовния животъ за тѣлесния, както човекъ оставя тѣлесния животъ за духовния. Духа знае че ще се възплоти, както човекъ знае че ще умре. Но тѣй като той нѣма схзание освенъ въ последната минута, когато желаемото време пристигне, тогава въ тази важна минута смущението го обхваща, както агониата се захваща у умирающа човекъ и това смущение се продължава, додѣто новото възплотяване бѣде свършено. Близката минута за възплотяването е единъ видъ агония за духа.

341. Незвѣстността, въ която се намира духа, относително случайната спелука на испитаниата, които трѣбва да претърпи въ живота, безпокои ли го преди възплотяването му?

„Много го безпокои, защото испитаниата на живота ще го накаратъ да напредне или да остане назадъ, споредъ както ще ги пренесе и споредъ доброто или злото употребление, което ще направи“.

342. Въ минутата на неговото възплотяване придружаватъ ли го нѣкои други приятелски духове, които да присѣствуватъ въ трѣгването му отъ духовния животъ за земния, както дохождатъ да го посрѣщатъ, когато се връща отъ земния животъ?

„Това зависи отъ свѣта, въ който живѣе духа. Ако се намира въ свѣтъ, въ който царува предаността на възвишените чувства, духовете, съ които се е обичалъ, придружаватъ го до последната минута, насрѣчаватъ го и често го последватъ въ живота“.

343. Приятелските духове, които ни последватъ и въ възплотения животъ, да ли не са онѣзи, които

сжнуваме, които ни показватъ приятелство и които ни се показватъ подъ непознати черти?

„Много често са тѣ; тѣ дохождатъ да ви посетятъ, както вие понѣкога ходите да видите нѣкой приятелъ затворенъ въ желѣза“.

Сжединението на душата съ тѣлото.

344. Въ коя минута душата се сжединява съ тѣлото?

„Сжединението се захваща при зачатieto, но то не е пълно освенъ въ минутата на раждането. Отъ минутата на зачатieto, духа, като е избралъ вече тѣлото, въ което ще живѣе, се дръжи за него съ единъ флуиденъ токъ, който се сплотява по-вече и по-вече, колкото се приближава минутата, додѣто дѣтето види бѣлиа свѣтъ; първия викъ на дѣтето извѣстява, че то вече принадлежи на вѣплотения свѣтъ, между земните Божии служители“.

345. Сжединението между духа и тѣлото пълно ли е отъ минутата на зачатieto? Презъ това първо време духа може ли, ако пожелае, да се откаже отъ тѣлото, което е избралъ да се вѣплоти?

„Сжединението е пълно въ това само отношение че другъ духъ не може вече да се вѣплоти въ това сѣщо тѣло; но тѣй като връжките, които се дръжатъ за него, са много слаби, тѣ могатъ много лесно да се разкъсатъ и много лесно може това да стане, ако духа отстъпва предъ изпитаниата, които е избралъ. Но тогава дѣтето не живѣе“.

346. Какво прави духа, ако тѣлото, което е избралъ, умре преди да се роди?

„Той избира едно друго“.

— Каква полза има отъ една таквазъ предивременна смъртъ?

„То произхожда отъ несжвършенството на материята, която е причина всѣкога на таквазъ преждевременна смъртъ“.

347. Каква полза може да извлѣче единъ духъ отъ въплотяването въ едно тѣло, което следъ нѣколко дена умира?

„За дѣтето, което нѣма още схъзнание за своето съществуване доста развито, смъртта е почти не-съществуваща; това е често, както казахме и по-горѣ, едно изпитание за родителите“.

348. Духа знае ли отъ по-рано, че тѣлото, което е избралъ, не ще може да живѣе?

„Понѣкогажъ го знае и при все това пакъ го избира, защото се бои, че не ще може да противостои на предприетите изпитания“.

349. Когато едно прераждане бѣде несполучливо за духа, отъ каква да е причина, то може ли да се замени веднага отъ друго нѣкое?

„Не всѣкога веднага, за духа трѣбва време за да избере изново едно друго, освенъ ако минутното въплотяване не произхожда отъ предварително нѣкое назначение“.

350. Духа, единъ пътъ съединенъ съ тѣлото на дѣтето, жали ли по нѣкогажъ за избора, който е направилъ?

„Ако искате да кажете, че като човекъ се оплаква отъ живота, който има, да; но да жали за избора, който е направилъ, не! Защото той не знае, че този животъ самъ го е избралъ. Духа, единъ пътъ въплотенъ, не може да жали за единъ изборъ за който нѣма никакво понятие и схъзнание; но може само да намѣри, че живота му е непоносенъ, и, ако го чувствува много по-тежжъ отъ силите си, недостойно и малодушно може да даде конецъ самъ съ самоубийство“.

351. Отъ времето на зачатieto до времето на раждането духа свободно ли дѣйствува съ всичките си способности?

„Не схъсѣмъ; той се съобразява съ времето, защото не е още въплотенъ, но само малко свръзанъ. Отъ минутата на зачатieto смущението захваща да

обладава духа като го прави да се сеща, че приближава да почне новъ животъ; това смущение расте до раждането; въ този последенъ промежуткъ, състоянието на духа е подобно на вжплотенъ духъ въ спяще състояние. Колкото приближава минутата на рождението, идеите на духа изчезватъ, както и възпоминанието на миналото, за което нѣма вече никакво съзнание, догдѣто е човекъ; щомъ като умре и стане пакъ духъ полегка-легка си припомва всичко подробно“.

352. Въ минутата на рождението, духа веднага придобива ли напълно всичките си способности?

„Не, тѣ се развиватъ постепенно, съвременно съ органите. За него това е новъ животъ, той трѣбва да се научи да си служи съ новите си органи. Мислите му се развиватъ полегка-легка, както у човекъ, който се събужда и се намира въ друго мѣсто и положение отъ онова, което е ималъ вчерашния день“.

353. Тѣй като съединението на духа съ тѣлото не става пълно освенъ следъ раждането, може ли да се счита, че плода нѣма душа?

„Духа, който ще го вжодушеви, съществува вжнъ отъ него; дѣйствително, още нѣма една душа, защото вжплотяването продължава да се връши, но той е връзанъ съ тази душа, която следъ малко ще го притежава и ще го вжодушеви“.

354. Какъ да обяснимъ утробния животъ?

„Той прилича на растението, което се развива и расте. Дѣтето живѣе и расте съ животински животъ; човекъ притежава въ себе си животно начало, което се допжлвява въ рождението съ спиритическия животъ“.

355. Науката доказва, че има дѣца, които още отъ утробата на майка си не са за животъ; защо това се случаватъ тѣй?

„Това е единъ видъ изпитания, или за родителите, или за духа, който е билъ назначенъ да се въплоти въ това тѣло“.

356. Раждатъ ли са дѣца мъртви, които не са били никога предопредѣлени да бждатъ въплотени отъ духъ?

„Да, раждатъ се, и това рождение на мъртви дѣца, въ които не било опредѣлено да се въплоти духъ, е наказание за родителите“.

— Едно подобно сжщество може ли да стигне до края? сиречъ да изпжлни деветтѣхъ месеца?

„Да, но то пакъ не живѣе“.

357. За духа какви са следствиата на едно помѣтване?

„Никакви, той веднага тржси друго тѣло“.

358. Изкуственото помѣтване, което нѣкои си практикуватъ, грѣхъ ли е?

„Голѣмъ грѣхъ; всѣкога има едно престжпление, колчемъ се работи противъ природните закони и Божите распореждания. Майката прави голѣмо престжпление, като отнима живота на дѣтето преди раждането; тя съ този начинъ препятствува на плода да се развие и бжде способенъ да приеме душата, която е била опредѣлена да се въплоти въ него, и претжрпи изпитаниата, за които тѣлото бива органа“.

359. Въ случай, когато живота на майката е въ опасностъ, по причина на рождението на дѣтето, грѣхъ ли е ако се жертвува дѣтето за да се спаси майката?

„Предпочитаемо е да се жертвува това, което не сжществува напжлно, отъ онова, което сжществува“.

360. Благоразумно и право ли ще бжде да имаме сжщите вжзгледи за плода, както и за тѣлото на едно дѣте, което е живѣло?

„Въ всичко това, сжблѹдавайте Божиата воля; не се обржчайте, лекомислено, къмъ нѣщо, което

трѣбва да почитате; защо да не почитате Божиите творения, които по нѣкогажъ сж несжвжршени съ позволенieto на Бога?“

Умствени и нравствени качества на човека.

361. Отъ гдѣ произхождатъ у човека лошите или добрите нравствени качества?

„Тѣ са принадлежностъ на духа, който е вж-плотенъ въ него; колкото духа е по-сжвжршенъ, тол-костъ човекъ е по-добжръ и наклоненъ къмъ до-брини.“

—И тжй произлиза, че добрия човекъ има въ себе си добжръ духъ, а злия човекъ има лошъ духъ?

„Да, нѣ кажете по-добрѣ, че той е единъ духъ несжвжршенъ, иначе може да помислите, че има ду-хове, които оставатъ постоянно лоши, които народа нарича демони или дяволи“

362. Къкъжвъ характеръ иматъ онѣзи човеци, въ които се вжплотяватъ духове лежкомисленни и лудничави?

„Характери неспокойни, немирни, закачливи, до-качливи и често злобни.“

—Духовете иматъ ли страсти, които да не при-надлѣжатъ на човечеството?

„Не, иначе тѣ биха ви извѣстили за тѣхъ.“

364. Единъ и сжщи ли духъ дава на човека нравственните и умственните способности?

„Разумява се, че сжщия, и то споредъ степента на своя напреджкъ. Човекъ нѣма въ себе си два духа“.

365. Защо нѣкои човеци, много духовити и способни, които показватъ, че у тѣхъ има духъ отъ по-висшите, са по-нѣкогажъ и джлбоко злобни?

„Това показва, че вжплотения духъ не е доста пречистенъ отъ материата, а като човекъ той се вдава подъ влианието на лошите духове. Духа на-предва стжпка по стжпка, незамѣтно, нѣ напреджжа

не се върши същевременно къмъ разни направления; ако презъ единъ периодъ отъ живота напредне въ наука, презъ другъ периодъ напредва въ нравственостъ.“

366. Какво трѣбва да мислимъ върху мнѣнието, което гласи, че разните способности, нравствени и умствени, на човека, са произведение на разните духове въплотени въ него, всѣкой отъ които ималъ по една особена способностъ?

„Като размислите добръ върху това, ще видите, че това е една голѣма глупостъ. Духа, за да напредне, трѣбва да придобие всички способности; трѣбва да има една силна воля; ако човекъ бѣше едно сборище отъ духове, у него тази воля не би съществувала и той не би ималъ индивидуалностъ; защото съ неговата смъртъ всичките духове би улѣтели като птички отъ клѣтката. Човекъ често се оплаква, че има много нѣща, които не разумява; той съ лиубопитство гледа какъ се умножаватъ непонятните въпроси, когато има въ рѣка едно обяснение съвсемъ просто, понятно и естествено; тука пакъ не добръ-разсждаиущите, зиматъ дѣйствието за причина. Съ този начинъ тѣ правятъ това, което идолопоклонниците са правѣли за Бога. Тѣ върваха на толкосъ Богове, колкото и явления има въ вселената; въ между тѣхъ имаше и лѹди мѣдри, които въ тѣзи явления не забелѣзваха, освенъ дѣйствиата на една единственна причина, на единъ върховенъ единственъ Богъ, въ една сила надъ всичко съществуиуща.“

Физическиа и моралниа свѣтове ни представляватъ, върху този предметъ, много точки за сравнение. Имало хора, които вървали въ многочисленната материя; днеска разумѣха, че тѣзи материални явления, толкосъ разнообразни, не са друго, освенъ различното видоизменение на тази сжщата изрвобитна материя. Разните способности на духа са явленията на сжщата причина, която е душата, или въплотения духъ, а не на много духове; както разните звукове на армониката са произведение на единъ и сжщъ мотивъ, а не на толкосъ мотива, колкото и звукове има. Отъ една таквазъ система би произлѣзло едно подобно следствие: Когато единъ човекъ придобива

или губи нѣкои си особени способности или наклонности. то би про-
изхождало отъ влианието на много духове, които дохождатъ и си оти-
ватъ; и отъ това не би се направило за духа, освенъ да бѣде съ-
щество безъ личностъ и същественностъ, и следователно безъ ни-
каква отговорностъ. Това всичко се оказва съвсѣмъ противоречиво
съ многочислените явления, чрезъ които духовете показватъ своята
личностъ и същностъ. (Слъдва).

Чудесна случка.

(Изъ „Psychische Studien“)

Въ 18... година, презъ зимата трѣбаше да на-
права едно голѣмо пѣтуване; презъ тая година зи-
мата бѣше особено строга и, понеже не бѣхъ доста-
тъчно облѣченъ, трѣбваше често да прекъсвамъ
пѣтуването. Вечеръ настана вече, кога приближихъ
до близкото село С. Азъ заповѣдахъ на своя кочиашъ,
да потегли къмъ дома на селския свѣщенникъ, отецъ
Николай. Съ отецъ Николай бѣхъ отдавна отблизу
познатъ и нѣколко пѣти вече гостувахъ при него.

Кѣщата му се намираше не далечъ отъ черквата.
Когато спрѣхме при главния ходъ на кѣщата, азъ
скочихъ изъ шейната и похлопахъ на добръ затво-
рената врата. Следъ като почукахъ нѣколко пѣти,
видѣхъ въ близколѣжация, отвѣтрѣ освѣтенъ, про-
зорецъ сѣнката на нѣкакво лице. Следъ това, ведна-
га чухъ крачки и трепливия гласъ на добръ позна-
тата ми старица, на която извикахъ:— „Азъ съмъ,
отворете ми само!“—И доколкото ми бѣше възможно,
азъ усилихъ гласа си за да може да ме познае ста-
реца по моята интонация. Ала азъ се излѣгахъ въ
своето предположение, защото бѣхъ запитанъ:— „Кой
сте Вий?“—Съ единъ не твърдѣ довѣрчивъ тонъ тя
извика повторно:— „Кажете де, кой сте Вий?“— „Та
азъ съмъ *Иванъ Петровичъ*!“— „Гледай, неможахъ да
позная своя благодѣтель! Нима си ти, мой драги
Иванъ Петровичъ!“— „Ну, да, азъ“—отговорихъ ѝ
—и старата се затече, доколкото ѝ позволявахъ кра-
ката и рѣцете, да отвори вратата. Следъ една се-

кунда азъ стѣпихъ вече въ двора и въ полумрака познахъ фигурата на старата *Марфа*, едничката слугиня въ кѣщата на отца *Николая*. Тя ми бѣрзо отвори вратата на близката малка стая, като ми постоянно говорѣше: — „Какъ тѣй изпадна между насъ! ама си добръ измрѣзналъ!“ и т. н. по тоя начинъ. Едвамъ бѣхъ влѣзналъ въ тая втора стая, която изпжлнихъ съ хладния зименъ вѣздухъ, що виѣсохъ, ето че на прага на салона се появи домакина на кѣщата (отецъ Николай) съ лампа въ рѣката. Приблизително една минута той ме гледа зачудено, понеже не ме позна подъ прилепените ледни и свѣжни частички, които висѣха на брадата и мустаците ми. — „Здравейте, отче Николай,“ — почнахъ азъ, за да премахна сѣмнѣнието на домакина. Нѣ сега ме позна отецъ Николая, — „Иванъ Петровичъ, какъ се случи да дойдете тука? — Ти ми направи голѣма услуга; здравствуй прочее.“ и т. н. — По стария обичай, Николай протѣгна своята рѣка да ме цалуни, безъ да мари, че брада и мустаци бѣха отегнали отъ знаковете на моето пѣтуване въ такъвъ силенъ мразъ. — Ну, сѣблѣчете се бѣрзо; вий ме зарадвахте. Нѣ вий сте добръ измрѣзнѣли, защото вѣнъ е студено! Кѣдѣ тѣй въ тоя мразъ?“ — Тѣй ме отрупа стария свѣщенникъ съ питаня. Азъ побѣрзахъ да удовлетвори лѣбопитството на добрия старецъ, като му разказахъ, че пѣтувамъ за града Н. при зетя, когото не сѣмъ виждалъ отъ 10 години. Докато това разказвахъ, успѣхъ, съ помощта на *Марфа*, да се освободя отъ тежките кожуси, които ме притискаха по пѣтя, и влѣзахъ въ добръ познатия ми, низкъ, съ свѣтли килими покритъ салонъ, въ който се намираше старовременска мебелъ и двѣ, три картини отъ прежния епископъ, които висѣха на стената въ почернѣли отъ времето рамки. На срѣщуположната стена висѣха още нѣколко маслени отпечатѣци, по-вечето премийни притурки на иллюстрирования недѣленъ журналъ: — „*Нива*“ и други журналы.

Отецъ Николай бѣше единъ отъ най-симпатичните представители на достойните свѣщенници отъ старото време, които зега, за жалостъ, все по-вече и по-вече изчезватъ. Той свърши една по-прежна семинариа съ стари наредби, като похарчи последниа си грошъ, и често казваше: — „Азъ, както и да е, научихъ нѣщо. Въ училището, обаче, не изгубихъ своята вътрѣшна религиозна наклонностъ“, — и даже по-послѣ самъ забелѣжваше, че, когато излазѣлъ изъ семинариата, се осещалъ още като дѣте и пакъ напѣлно сѣзнавалъ, че му е нужно по-нататѣшно образование. За да постигне това, Отецъ Николай си набави много журналы и сериозни книги, и чрезъ дълго постоянно четене сполучи да се обогати въ почти всички клонове на науката. Въ селото С. той бѣше вече отъ 30 години свѣщенникъ; своята професиа сматрѣше отецъ Николай за възвишена; и при мъчнотиите, съ които имаше да се бори, той съ особено внимание и строгостъ изпълняваше своите длъжности. Въ своя частенъ фивотъ отецъ Николай се отнасяше твърдѣ скромно и миролюбиво, при всичко, че всекога се държеше достойно, споредъ както изискваше неговото занятие. Неговите христови чада го обичаха изъ благодарностъ за участието, което той показваше въ тѣхните свѣтски нужди и нещастни случаи, които са твърдѣ многобройни въ живота на селяните, и всички са обрѣщаха съ своите тѣжби и желаниа къмъ него, като знаѣха добрѣ, че тѣхното отче нѣма да имъ откаже, както морална, тѣй и материална помощъ. Следъ смъртта на неговата жарколюбима жена, оставаха му двама сина. Въ това време, на което се отнася всичко туй, по-стария бѣше вече свѣщенникъ въ едно сѣседно село на С., и помалкиа се готвѣше да свърши духовната семинариа.

Следъ първите начини на поздравления и въпроси, отецъ Николай се отдалечи въ сѣседната стая, за да се разпореде за гостбата. „Марфо, бързо, бързо постави самоваря; донеси тука пѣщата на Иванъ

Петровичъ; да, па послѣ повикай кочиаша, защо стои въ снѣга да мрѣзне?“ — Тѣй звучеше гласа му отъ сѣдната стая. „Да, и пригответи ни още нѣщо, ти знаешъ“.... Тука отецъ Николай говорѣше шепнишкомъ, тѣй щото по-вече неразбрахъ; отъ всичко обаче заклѣчихъ, че тука се говори за нѣкакъвъ еликсиръ. Понеже не искахъ съ своето присѣствие да правя излишни разходи на От. Николая, решихъ да се откажа отъ напитки, още по-вече, че моя домовладика нито капка турѣше въ устата си. Ала Отецъ Николай не искаше да чуе нищо, когато му казахъ това. „Ахъ, що, Иванъ Петровичъ, Богъ съ васъ. Следъ такъвъ единъ пжтъ само една капчица да земешъ е здраво и то толкова по-вече при такъвъ студъ. Двадесетъ верста да пжтувашъ при такъвъ мразъ, не е шега. О, не, не, не ми отказвайте!—Ама Отецъ Николай, благодаря ви, трѣбва дѣйствително да ви откажа да пиа водка. Сѣвсѣмъ излишно се грижите за мене. Азъ още не сѣмъ до толкова измрѣзналъ, щото да ми е нужно водка; достатѣчно ще ми бѣде чаша чай. — Не, не, моля ви, не си давайте по-вече трудъ; нека бѣде, понеже настоявате, за бедния Иефимъ.“—Иефимъ, тѣй се казваше моя кочиашъ, току що влѣзе изъ предната стая, като се поставѣше отъ единъ кракъ на другъ, поправи си косата и отжрси ледните частички отъ брадата си. Следъ като Иефимъ се поклони най-първо на От. Николая, за да му земе благословиата, той се сѣгласи да изпие чашка водка, като се осланѣше на голѣмия мразъ; ний пжкъ съ От. Николая се вжрнахме въ салона, въ който на една старовременска крѣгла маса съ твърдѣ приятенъ шумъ ни очакваше самоваря. Около него се намираха чайници, чайни чашки, чинийки съ разни клѣщни закуски. Отецъ Николай ме покани най-напрѣдъ съ закусите, които приехъ съ голѣмо удоволствие, защото, право да си кажа, азъ бѣхъ добръ изгладнѣлъ. Презъ време на чая ний започнахме да говоримъ за това и онова,

преди всичко, разбира се, за нашите взаимни познати, по-вечето отъ които принадлежяха на духовното сжсловие. Азъ му сжобщихъ, че Отецъ Андрея умрѣ и остави възрастна дщеря, която стана наследница на мѣстото на своя баща; че Отецъ Поликарпъ е основалъ въздржжтелно общество въ своята черковна община; че диакона на едно сжседно село е изгубилъ своя най-старъ синъ, който тожу що бѣше свършилъ свѣщенническия курсъ въ семинариата, и т. н. Отецъ Николай пожела царство небесно на От. Андрея, изказа сжжеления за бедния диаконъ, похвали доброто предприятие на От. Поликарпа и сжобщи ми тогава всички свои новости. Послѣ разговора премина на второстепенни предмѣти.

Азъ разгледахъ стаята, въ която стоѣхме. Всичко бѣше като преди, само въ жгжла, дѣто стоѣха свѣтиците, видѣхъ една нова, въ злати рамки обкована, картина на Св. Богородица и предъ нея запалена лампа.—„Вашата покжщнина се е увеличила и, както ми се види, съ една твжрдѣ ценна картина,—казахъ азъ на От. Николая.—Да, да, наистина.—Отдавна ли?—Не, не твжрдѣ отдавна. Отъ онова време, когато се случи съ мене онова необикновенно *прикжичение*, което забравихъ да ви сжобща до сега.“—Азъ очаквахъ сега съ голѣмо нетжрпение да изслушамъ думите на От. Николая, и молихъ го, сега веднага да ми го разкаже. Азъ изнихъ чашата си чай и, като послонихъ главата си на стола, установихъ се удобно, за да слушамъ. —„Случившето се, което искамъ да ви сжобща,—започна От. Николай—стана презъ тая зима.—Вий знаете твжрдѣ добрѣ, че преди коледните праздници обикновенно ходя съ кржстъ, свѣта вода и молитва при своите христови чада. Мисля, че и въ вашето село е сжщия обичай.“—Азъ потвжрдихъ, като наклонихъ главата си.—„Ну, добрѣ, азъ отидохъ тамъ да чета молитва. Трѣбва обаче да ви кажа, че, освенъ моето село С., принадлежжтъ и други села на моята община. На втория

денъ преди коледѣ впрѣгнахъ своя враня коня и потеглихъ за село Н., което е отдалечено отъ С. приблизително 10 верста. Пѣтя за това село минаваше презъ гората, презъ която и вий ще пѣтувате сега. Тази гора е стара прагора; посадилъ я, както разказва народа сега, прадѣда на сегашния нашъ землевладѣлецъ; а нашия графъ, вий знаете, е вече 63 години, отъ Майския Св. Никола, (т. е. 9 Май). Авъ излѣвохъ изъ селото, кога започна да се смрачава, тѣй щото, до като пристигна въ гората, бѣше вече сѣвсѣмъ тѣмно. Бѣхъ пакъ чулъ, че презъ тая вима вѣлците били необикновенно крѣвожадни и бѣснии. Едного отъ нашите селени, който малко подекасенъ се връщаше отъ пазаря, тѣ бѣха разѣжсали на части и цѣлата страна на коня му отнесли. При всичко това не ми мина презъ ума, че може да се случи нѣщо подобно съ мене“.

(Следва).

Генералъ Иермоловъ и пророческите документи за живота и смъртта му.

(„La Lumière“)

Следуиущето, което съобщаваме тука, е преведено изъ съчинението на В. Потто, подъ заглавие: „Войната въ Кавказъ“. Въ дванадесетия томъ, въ главата, която носи заглавието: „Периода на Иермоловъ,“ ни се съобщава това:

Иермоловъ е единъ отъ великите герои на нашето време. Последните си дни той прекара тихо въ Москва. На 19-и Априли 1861 год., на осемдесетъ и петъ години, той умрѣ на обичния си столъ, съ едната рѣка върху масата, а другата на колѣното. Преди нѣколко минути, по единъ старъ навикъ, той удрѣше джската на потона съ крака си.

Ний не можемъ по никой начинъ да изкажемъ публичното чувствуване въ Русия, когато пристигна новината за неговата смъртъ, освенъ да цитираме

разните некролози, които се появиха въ всѣкиднев-
ния руски вѣстникъ „Кавказъ“.

„На 12 и Априли, по 11 часа, посредъ нощъ,
въ Москва, генерала отъ артилерията—извѣстенъ въ
цѣла Русия, Алекси Петровичъ Иермоловъ—издѣхна.
Нѣма русинъ, който да не познава това име, което
е свързано съ блѣстящи спомѣни за народната ни
слава. Валутино, Бородино, Кѣлмъ, Парижъ и Кав-
казъ еднакво разнасятъ името на този герой,—гор-
достта и славата на руската войска и руския народъ.
Ний нѣма да изброяваме тука заслугите на Иермо-
лова: името и титлата му могатъ да се резумиратъ
така: единъ истински синъ на Русия—въ всѣко ед-
но отношение“.

Твърдѣ важно е това, което се разправя за смърт-
та му, при всичко че мирише на легенда, но леген-
да твърдѣ чудна и пълна съ мистицизмъ. Ето що
единъ неговъ приятель, който е билъ интименъ съ
Иермолова, пише по този предмѣтъ:

Единъ день, когато щѣхъ да напускамъ Москва,
азъ посетихъ Иермоловъ, за да взема сбогомъ отъ
него. И въ минутата, когато щѣхъ да го напускамъ,
азъ не можахъ да скрия моето вълнение.

—„Не бой се“, ми каза той: „ний пакъ ще се
видимъ; до твоето завръщане азъ нѣма да умра“.

—„Както въ живота, така и въ смъртта, Богъ
е господаря,“ забелѣзахъ му азъ.

—„И азъ ти казвамъ положително, че моята
смъртъ нѣма да се забави по-вече отъ една година:
още нѣколко мѣсеца, и азъ ще се преселя въ веч-
ността, ми отговори той.—Ела съ мене.“ И като ми
каза тѣзи думи, заведе ме въ занимателната си стая.
Тукъ той извади отъ една заклѣчена маса единъ
листъ книга съ нѣщо написано по нея и ми зададе
този въпросъ: „можете ли позна, чие е това пис-
мо?—Вашо е, отговарямъ му.—Прочети го, прочее!“

Азъ му изпълнихъ заповѣдта.

Това бѣше нѣщо, като записно тефтерче; въ не-

го бѣха вписани цѣлъ редъ дати на годините, до като Иермоловъ е достигналъ до полковнически чинъ, като си е записвалъ всѣко нѣщо, което се е случвало въ живота. Той, до като азъ четѣхъ, съ очи ме следѣше, и щомъ стигнахъ до последния параграфъ, той си тури ржката върху последните нѣколко реда.

„Това не трѣбва да четешъ“, ми каза той; „тѣзи редове откриватъ: годината, месеца и деня на смъртта ми. Всичко това, което чете, е писано отъ мене преди време и до сега всичко се е сбъднало подробно. Азъ ще ти разкажа, какъ написахъ всичко това.

„Когато бѣхъ младъ полковникъ, бѣхъ изпратенъ за нѣкоя работа въ единъ малкъ градъ въ провинцията. Жилището ми имаше двѣ стаи: едната за кжщните, а другата за моите частни занимания. Стаите бѣха една до друга и помежду имъ имаше врата. Една вечеръ, като стоѣхъ на масата си твърдѣ занятъ съ писане, замислѣхъ се твърдѣ много. Тутакси, щомъ си издигнахъ очите, гледамъ предъ мене, отъ другата страна на масата ми, стои единъ страненъ човекъ, който бѣше облѣченъ съ такива дрипави дрѣхи, щото заклѣчихъ, че той трѣбва да е отъ долната класа на обществото. Преди азъ да го попитамъ, кой е той и какво иска отъ мене, този чужденецъ ми каза: „вземи си перото и пиши!“ Азъ се почувствувахъ, че се намирамъ подъ влиянието на една сила, на която никакъ не можехъ да се противя, и азъ се покорихъ. Следъ това той захвана да ми диктува всичко това, което ще срѣщна презъ живота си, като свърши съ опредѣляване датата и часа, когато азъ ще умра. Следъ последната дума, той изведнжжъ се изгуби отъ предъ ми. Изминаха се нѣколко минути, до като дойда въ себе си, следъ което тутакси азъ се затичахъ въ сжседната стая, презъ която ми се стори, че мина човека. Като отворихъ вратата, азъ намѣрихъ тамъ секретаря си, който пишеше при една лампа, а вѣстовоя ми лѣжеше на земята до вратата на стаята, която бѣ затворена.

На въпроса ми: „ей сега кой замина отъ тука?“ —секретаря зачудено ми отговори:— „никой“. И до сега азъ не можахъ да узная кой бѣше този човекъ и да ли още живѣе. Азъ зная, че нѣкои може да ме подозиратъ, че азъ съмъ измислѣлъ това нѣщо, а други може да предполагатъ, че съмъ станалъ играчка на нѣкаква халіуцинация; но за мене лично всичко това е цѣла истина, и тази книга е за мене цѣлъ неопровержимъ документъ“.

Последната написана дата бѣше, дѣйствително, точна. Той умрѣ на деня и часа, който бѣ написанъ отъ собственната му рѣка.—

Бурiazъ, 15/III 1895 год.

превелъ: **Х. У. З.**

Материализации и екстериоризации.

(Изъ Messenger).

Опитите отъ материализации са толковъ рѣдки въ Франция, колкото са чести въ странство. Трѣбва да го признаеме, за нашъ срамъ, науката у насъ се намира въ застои, додѣто въ странство тя не престава да прогресира. Въ Англия, въ двѣте Америки, въ Австралия, вѣстниците и списанията са пълни съ протоколи по сеанси на дѣйствително забелѣжителни материализации. Ето какво четемъ въ „The Harbinger of Light“ за единъ подобенъ сеансъ съ силния медиумъ Хаккетъ.

„Преди сеанса, г. Хаккетъ влѣзе въ една стая съ насъ и се остави да го сжблечемъ, прегледаме и попицаме на вредъ. Ний не намѣрихме никакъвъ предмѣтъ или химическо вещество, което може да му послужи за фокусничество, нито въ дрѣхите му, нито по тѣлото му. Ний го заведохме следъ туй въ единъ кабинетъ, образуванъ съ една завѣса, дръпнатата въ единия жгълъ на стаята, дѣто щѣше да става сеанса. Ний прегледахме сжщо тжй строго този импровизиранъ кабинетъ; тамъ нѣмаше освенъ единъ

столъ за медиума. Ний се наредихме на около, по начинъ, да наблюдаваме и наглеждаме всѣка намѣса на нѣкой сжучастникъ или помощникъ. Погледите ни бѣха вторачени въ завесата съ силното желание да се появи нѣщо. Не чакахме дълго; следъ нѣколко минути, при една слаба свѣтлина, ний видѣхме да се появяватъ и движатъ бѣли форми, доста ясно очертани, предъ завесата. Ний видѣхме още четири или петъ други форми, които се движеха въ въздуха, не твърдѣ опредѣлено, и които изпущаха отъ мигъ на мигъ фосфоровидни свѣтлини. Ний видѣхме други свѣтлини изъ стаята и чухме въ различни мѣста, особено подъ столовете, нѣкои твърдѣ забелѣжителни удари. По какъвто начинъ и да тѣрсятъ да обяснятъ тѣзи явления, присѣстващите свидетели са твърдо увѣрени, че не е имало никакво сжучастничество и че всичко се е извършило естествено“.

Азъ подновихъ съ успѣхъ, благодарение спомагането на единъ вещь магнетизаторъ, г. Косте, опита за екстериоризациата (проявяване на вънъ) на усещането. Г. Косте приспа единъ отъ моите сужети, като му направи паси, и го постави въ каталептическо сжстояние. Додѣто приспиваше сужета, приближихме ржката на тогова, на разстояние 13 сантиметра, до една чаша съ вода. Убодахме сужета дълбоко, но той нищо не усети и не се мръдна. Убоджхме го по разни части на тѣлото, пакъ нищо не усети. Тогазъ присѣстващите захванаха по редъ да щипятъ поврхността на водата въ чашата и тази, като бѣше напита съ флуидите на сужета, тоя последния усети всички щипания съ една истинска мжка. Съ сжщата игла, която употребихме за тѣлото му, боднахме поврхността на водата и сужета усети бодването, като да бѣше по неговото собствено тѣло. Запретнахме ржкава и намѣрихме върху кожата едно зажрвавено малко мѣсто. Ето нови опити, които потвърдяватъ тѣзи на полковника Роша.

Р А З Ъ И.

Една нова фаза на медиумството е отбелѣзана въ Испания, споредъ вѣстникъ *El buen Sentido* отъ Lerida.

Като насѣдали нѣколко души съ единъ медиумъ около една маса, всѣки взѣлъ въ дѣсната си рѣка по една полуцѣлна чаша и единъ духъ билъ повиканъ мисленно. Тогавъ медиума взѣлъ всѣка чаша по редъ и прочелъ вътрѣ съ свѣтликави букви написани фрази, пригодени къмъ всѣкъ присѣстващъ. Медиума билъ поканенъ да си обжрне гърба къмъ масата, чашите били разменени между присѣстващите, но медиума прочелъ пакъ точно, кое писано за кого се отнася, безъ ни най-малко колебание.

Вечна истина.— Сръщу гордите Перинеи, върху старата кула, последна останка отъ замѣка Коадразе, дѣто е билъ отгледанъ Хенрихъ IV, се чете тази сентенция на кастилски езикъ: *Lo que ha de ser no puede faltar.* „Това, което трѣбва да стане, нѣма да се избѣгне“. На пръвъ погледъ това доприличва на афоризмите на де Ла Палисъ, но въ сжщностъ то е чисто и просто истина на истините за историата и за политиката — тѣхната първа и последна дума. Нѣколко века по-сетнѣ, Фенелонъ пишеше: „Человекъ се движи, Богъ го води,“ което въ основата си има сжщата смисълъ. На наше време Теофилъ Готіе е казалъ, въ сжщия духъ, но съ една по-абсолютна сила на отрицание: „Нищо на нищо не прави нищо и при това всичко става“.